

www.ketab.ir

انتشارات انقلاب اسلامی

ره‌نامه‌ی ۲۵؛ بصیرت

به کوشش: معاونت پژوهش و آموزش مؤتسسه‌ی پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی

ناشر: انتشارات انقلاب اسلامی

وابسته به دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی‌خامنه‌ای (مدظله‌العالی)

چاپ دوم: زمستان ۱۴۰۲

شمارگان: ۲۵۰۰ نسخه

شابک کتاب: ۹۶-۸-۹۶-۷۴۹۱-۷۴۲۲-۹۷۸ شابک دوره: ۵-۷۱-۷۴۹۱-۶۲۲-۹۷۸

نشانی: تهران، خیابان جمهوری اسلامی، خیابان فلسطین جنوبی، خیابان شهید صالحی، شماره‌ی ۲۶

مرکز پخش: ۰۲۱۶۶۴۰۵۱۰۰

فروشگاه قم: ۰۲۵۳۷۷۰۲۸۵۲ فروشگاه مشهد: ۰۵۱۳۲۲۸۱۲۲۵-۷

تارنما: www.KhameneiBook.ir

پست الکترونیک: Info@Book-khamenei.ir

شماره‌ی پیام کوتاه: ۱۲۰ ۲۰ ۱۰۰۰

ویرایش این کتاب بر اساس قواعد ویراستاری دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی‌خامنه‌ای (مدظله‌العالی) انجام شده است.

سرشناسه: خامنه‌ای، سیدعلی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸-

عنوان و نام پدیدآور: ره‌نامه‌ی ۲۵؛ بصیرت

مشخصات نشر: تهران: انتشارات انقلاب اسلامی، ۱۴۰۲

شابک دوره: ۵-۷۱-۷۴۹۱-۶۲۲-۹۷۸

شابک کتاب: ۸-۹۶-۷۴۹۱-۶۲۲-۹۷۸

موضوع: خامنه‌ای، سیدعلی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸- - بیانات و سخنرانی‌ها

موضوع: خامنه‌ای، سیدعلی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸- - دیدگاه دربارهی بصیرت

موضوع: جوان

رده‌بندی کنگره: ۷۱۴۰۲ ت ۷۲/خ ۲۹۵/۱۰۲ BP

رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۱۸

شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی: ۲۴۵۷۲۵۳

مقدمه

«ره‌نامه» مجموعه‌ای است شامل چهل دفتر، که مبانی، ارزشها و اصول اسلام ناب محمدی (صلی الله علیه وآله وسلم) را با توجه به نیازها، پرسش‌ها و چالشهای دوران معاصر تبیین میکند و از خلال دیدگاه‌های اندیشمندان و ژرف‌نگر حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (مدظله العالی)، به ترسیم اندیشه و سلوک یک جوان مؤمن انقلابی می‌پردازد.

سرلوحه‌ی این دفتر، حکمت‌های جاودانه‌ی قرآن کریم و احادیث اهل بیت (علیهم السلام) است که دو امانت پیامبر اعظم (صلی الله علیه وآله وسلم) در میان امت اسلامی است و آغاز هر دفتر، سرمشق‌های حکیمانه‌ی بنیان‌گذار انقلاب اسلامی است که بی‌نام او این انقلاب در هیچ جای دنیا شناخته شده نیست و بدون نقشه‌ی راه او استمرار و تکامل انقلاب تحقق نخواهد یافت.

ره‌نامه عرصه‌ی گسترده‌ای از موضوعات گوناگون را در بر می‌گیرد که در زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی جوانان مورد نیاز است و میتواند شاکله‌ی فکری و رفتاری آنان را ترسیم کند. این موضوعات از درنگ در موقعیت و ظرفیتهای یک جوان مؤمن و اندیشه‌ورز آغاز میشود و در سیری منطقی به ساحت‌های

اعتقادی، اجتماعی، سبک زندگی، مباحث تربیتی و اخلاقی، سیاسی و انقلابی در لایه‌ها و سطوح مورد نیاز می‌پردازد و در نهایت به نقطه‌ی اوج و آرمان همه‌ی مجاهدتها میرسد و برآن است که در ترسیم طرح‌واره‌ای کلی از اندیشه‌ی نظری و علمی انقلاب، فرایند تعالی و صیوررت علمی و عینی مخاطب خود را تسهیل و تسریع سازد.

ره‌نامه تنها برای خواندن و حدّا کثریادداشت برداری و حفظ کردن مطلب نیست، بلکه بسته‌ای است برای تفکر و درنگ در اساسی‌ترین مفاهیم مورد نیاز و ناظر به تکالیف عملی جامعه‌ی مخاطب و زمینه‌ساز دستیابی به بصیرت عمیق و پایبندی درونی به مبانی و ارزشهای انقلاب اسلامی، به مثابه یک کلیت و گفتمان و گامی مهم و اساسی برای شناخت و تحقق بیانیه‌ی گام دوم انقلاب اسلامی شکوهمند مردم ایران.

بیانیه‌ی «گام دوم انقلاب» تجدید مطلق است خطاب به ملت ایران و بویژه جوانان که به مثابه منشوری برای «دومین مرحله‌ی خودسازی، جامعه‌پردازی و تمدن‌سازی» خواهد بود. این گام دوم، انقلاب را به «آرمانهای بزرگش که ایجاد تمدن نوین اسلامی و آمادگی برای طلوع خورشید ولایت عظمی (ارواح‌افداه) هست»، نزدیک خواهد کرد.

ره‌نامه در چهل دفتر، جوان مؤمن، دانا و انقلابی را برای طی مسیر بلند و شکوهمند از خودسازی و جامعه‌پردازی به تمدن‌سازی و آمادگی برای ظهور همراهی میکند.

قاعده‌ی حاکم بر تألیف و تدوین ره‌نامه، پایبندی متن به نصّ

گفتار یا نوشتار رهبر حکیم انقلاب اسلامی بوده^۱ تا حتی المقدور از هر گونه تحلیل یا برداشت نادرست پیشگیری شده و با اقتباس از خلال دیدگاه‌های معظم^{له}، برجسته‌ترین محورها و نکات مورد تأکید ایشان ارائه گردد.

برای تألیف و تدوین هر یک از دفاتر چهل‌گانه، علاوه بر تلاش پژوهشی نویسندگان محترم برای مطالعه‌ی کامل مطالب مرتبط با موضوع و انتخاب مطالب اهم و مورد نیاز و ساختاردهی آن، نظرات ارزیابان علمی مد نظر بوده است. با توجه به محدودیت حجم هر دفتر، طبعاً امکان پرداختن به بسیاری از نکات و ظرایف مباحث و بیانات رهبری معظم مقدور نبوده است، از این رو مخاطب ارجمند این دفاتر، خود را بی‌نیاز از مراجعه به متن کامل بیانات و نوشتارهای ایشان نمی‌بیند.

از مؤلف محترم این دفتر جناب آقای سیدسجاد ایزدهی، شورای محترم علمی و تمام عزیزانی که در تهیه و تولید این مجموعه نقش داشته‌اند تشکر و قدردانی نموده و از پیمانه‌ها و نظرات خوانندگان ارجمند برای تکمیل این طرح استقبال می‌کنیم.

معاونت پژوهش و آموزش

مؤسسه‌ی پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی

۱. این مجموعه مشتمل بر بیانات حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی) تا پایان سال ۱۳۹۷ می‌باشد.

فهرست

۱۳ آیات و روایات
۱۵ درآمد
۱۷ سرمشق

۲۱ فصل اول: چیستی بصیرت
۳۳ فصل دوم: جایگاه و عرصه‌های بصیرت
۴۳ فصل سوم: عوامل بصیرت
۵۳ فصل چهارم: موانع بصیرت
۶۳ فصل پنجم: آثار و پیامدهای بصیرت
۷۵ فصل ششم: بصیرت، خودی‌ها و غیر خودی‌ها
۸۹ فصل هفتم: نمونه‌های بصیرت
۹۹ فصل هشتم: راهکار برون‌رفت از فتنه
۱۱۱ فصل نهم: فتنه، بصیرت و خواص
۱۲۵ فصل دهم: بصیرت، استقامت و نرمش قهرمانانه

{ آیات و روایات }

□ «قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ»

«بگو: این راه من است من و پیروانم، و با بصیرت کامل، همه‌ی مردم را به سوی خدا دعوت میکنیم! منزّه است خدا! و من از مشرکان نیستم.»

سوره‌ی یوسف، آیه‌ی ۱۰۸

□ «وَإِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِآيَةٍ قَالُوا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا قُلْ إِنَّمَا أَتَّبِعُ مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ مِنْ رَبِّي هَذَا بَصَآئِرٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ»

«هنگامی که (در نزول وحی تأخیر افتد، و آیه‌ای برای آنان نیامد، میگویند: چرا خودت (از پیش خود) آن را برنگزیدی؟! بگو: من تنها از چیزی پیروی میکنم که بر من وحی میشود؛ این وسیله‌ی بینایی از طرف پروردگارتان، و مایه‌ی هدایت و رحمت است برای جمعیتی که ایمان می‌آورند.»

سوره‌ی اعراف، آیه‌ی ۲۰۳

□ امیرالمؤمنین (علیه السلام): «فَأَيُّهَا الْبَصِيرُ مَنْ سَمِعَ فَتَفَكَّرَ وَ نَظَرَ فَأَبْصَرَ
وَ انْتَفَعَ بِالْعِبَرِ ثُمَّ سَلَكَ جَدِّدًا وَاضِحًا يَتَجَنَّبُ فِيهِ الصَّرْعَةَ فِي
الْمُتَهَاوِي»

«با بصیرت کسی است که بشنود و بیندیشد، نگاه کند و
بیند، از عبرتها بهره گیرد، آنگاه راه روشنی را پیماید که در
آن از افتادن در پرتگاهها به دور ماند.»

نهج البلاغه، خطبه‌ی ۱۵۳

□ امیرالمؤمنین (علیه السلام): «وَ قَدْ فُتِحَ بَابُ الْحَرْبِ بَيْنَكُمْ وَ بَيْنَ أَهْلِ
الْقِبْلَةِ وَ لَا يَحْمِلُ هَذَا الْعَلَمَ إِلَّا أَهْلُ الْبَصْرِ وَ الصَّبْرِ وَ الْعِلْمِ بِمَوَاضِعِ
الْحَقِّ»

«بین شما و اهل قبله باب جنگ گشوده شده، و این پرچم را
به دوش نمیکشد مگر آن که اهل بصیرت و استقامت و دانای
به موارد حق باشد.»

نهج البلاغه، خطبه‌ی ۱۷۳

درآمد

امیرالمؤمنین در جنگ صفین - شاید این جمله را درباره‌ی عمار هم فرموده باشد - مکرر این جمله را میفرمود: «وَلَا يَجْمَلُ هَذَا الْعَلَمَ إِلَّا أَهْلُ الْبَصْرِ وَالصَّبْرِ»^۱ چه عبارت زیبایی هم هست؛ حروف بص و صبر یکی است، ترکیبش دو تا است؛ و چه زیبا! فقط اهل بصیرت و پایداری میتوانند این پرچم را بردارند. بصیرت را باید در خودمان تقویت کنیم^۲.

عشق و ایمان، بصیرت و همت؛ اینها ستونهای اصلی است. عشق و ایمان، انسانی که ایمان ندارد، محوری برای حرکت خود نمیتواند تصویر کنند. انسانی که از احساس عاشقانه و عمیق قلبی برخوردار نیست، نمیتواند این حرکت را ادامه دهد و استمرار بخشد. انسانی که همت ندارد، به کارهای کوچک، به فزاینده‌های محدود اکتفا میکند؛ چشم به برترین قلّه‌ها نمیدوزد. انسانی که بصیرت ندارد، راه را عوضی میرود؛ اگر عشق و ایمانی هم در او هست، آن را در راه غلط مصرف میکند، کج‌راهه میرود. عشق و

۱. نهج البلاغه، خطبه‌ی ۱۷۳؛ «و این پرچم را به دوش نمیکشد مگر آن که اهل بصیرت و استقامت باشد.»

۲. در دیدار نمایندگان مجلس ۱۳۸۴/۳/۸

ایمان، همت و بصیرت؛ اینها را انقلاب به مردم ما و جامعه‌ی ما داد... یک روز نیاز حرکت دفاعی در درون جامعه بود، یک روز نیاز حرکت دفاعی در مرزهای کشور بود، یک روز نیاز به علم و دانش است، یک روز نیاز به تحکیم عقاید و ایمانها است، یک روز نیاز به خدمتگزاری است؛ در همه‌ی این شرایط، میوه‌های متناسب به فصل در اختیار مردم گذاشته میشود. این حرکت انقلاب است.

www.ketab.ir

تمام قلوب و تمام ابصار و بصیرتها در دست خدای تبارک تعالی وید قدرت او است. او است که تدبیر میکند جهان را، لیل و نهار را و او است که قلوب را متحوّل میکند و بصیرتها را روشن میکند و او است که حالات انسان را متحوّل میکند. این تقلیب قلوب که قلبها از آمال دنیوی و از چیزهایی که در طبیعت است بریده بشود و به حق تعالی پیوسته بشود و بصیرتها روشن بشود و صلاح و فساد خودشان را به وسیلهی بصیرت بفهمند، در ملت ما بحمدالله تا حدود چشمگیری حاصل شده است.

انسان با روح، انسان است؛ با بصیرت، انسان است. ما همه، با همه‌ی حیوانات شرکت داریم در اینکه گوش داریم، چشم داریم، پا داریم، دست داریم. اما این مناط انسانیت نیست. آنی که انسان را از همه‌ی موجودات جدا میکند، از همه‌ی موجودات طبیعی جدا میکند، آن قلب انسان است؛ آن بصیرت انسان است. شما بصیرت داشته باشید انسانید. ابوجهل چشم داشت، اما

۱. پیام رادیو تلویزیونی امام خمینی (ره) به ملت ایران در آغاز سال نو، ۱۳۶۱/۱/۱ مندرج

در صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۱۶، ص ۱۲۹-۱۳۱

انسان نبود. بعضی از انبیا هم چشم نداشتند و نبی بودند. میزان در انسانیت، معنویت انسان است. کوشش کنید که خودتان را با محتوا کنید. معنویت در خودتان ایجاد بکنید، و از این هیچ باکی نداشته باشید که انسان، دست ندارد، پا ندارد، چه ندارد. در روایت است که بعضی از انبیا بودند که عضوی را نداشتند، دست و پا هم حتی نداشتند.^۱

این آلات ظاهری آلتی است که وسیله است، و اینها از بین رفتنی است. آن که باقی میماند روح انسان است. و آنچه در انسان سعادت را ایجاد میکند، بصیرت انسان است.^۲

همه‌ی مسئولان نظام و مردم ایران باید بدانند که غرب و شرق تا شما را از هویت اسلامیتان بیرون نبرند، آرام نخواهند نشست. همیشه با بصیرت و با چشمانی باز به دشمنان خیره شوید و آنان را آرام نگذارید که اگر آرام گذارید، لحظه‌ای آرامتان نمیگذارند.^۳

باید علما و روشنفکران و محققان به داد اسلام برسند و اسلام را از غربتی که دامگیرش شده است نجات دهند و بیش از این ذلت و حقارت را تحمل نکنند و بت سیادت تحمیلی جهان‌خواران را بشکنند و با بصیرت و سیاست چهره‌ی منور و پرافتدار خود را

۱. بیانات امام خمینی (ره) در جمع نایبانیان مدرسه‌ی ابابصیر اصفهان، ۱۳۵۸/۴/۱۴

مندرج در صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۸، ص ۴۴۹-۴۶۳

۲. بیانات امام خمینی (ره) در جمع گروهی از روشن‌دلان، ۱۳۵۸/۷/۳۰؛ مندرج در

صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۱۰، ص ۳۰۲-۳۰۵

۳. پیام امام خمینی (ره) به مهاجرین جنگ تحمیلی، ۱۳۶۸/۱/۲؛ مندرج در صحیفه‌ی

امام (ره)، ج ۲۱، ص ۳۲۵-۳۲۹

آشکار سازند و در این راستا، دوچهره‌ها و روحانی‌نمایان و دین به دنیا فروشان و قیل و قال کنندگان را از خود و از کسوت خود برانند و اجازه ندهند که علمای سوء و تملق‌گویان ظلمه و ستمگران، خود را به جای پیشوایان و رهبران معنوی اتمهای اسلامی بر مردم تحمیل کنند و از منزلت و موقعیت معنوی علمای اسلام سوءاستفاده کنند.^۱

و بعد از آن مجلس شورا است، که باید باز به همت همه‌ی اقشار ایران و به همت والای مرد و زن ایران، اشخاصی که متعهد هستند، اشخاصی که سالم هستند، اشخاصی که بصیرت دارند و هیچ انحراف ندارند و بر صراط مستقیم انسانیتند، به مجالس و مجلس شورا بفرستیم؛ تا اینکه ان شاء الله اسلام به آن معنایی که هست، اسلام به آن حقیقتی که هست، در ایران پیاده بشود.^۲

۱. پیام امام خمینی (ره) به مسلمانان ایران و جهان و زائران بیت‌الله الحرام، ۱۳۶۶/۵/۶؛

مندرج در صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۲۰، ص ۳۱۱-۳۴۷

۲. بیانات امام خمینی (ره) در جمع کارکنان ذوب‌آهن، ۱۳۵۸/۱/۱۸؛ مندرج در

صحیفه‌ی امام (ره)، ج ۶، ص ۵۰۸-۵۰۹